

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלק

(חלק כג שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות — (אה"ק) שבוע פרשת חוקת כט סיון — ה תמוז,
פרשת בלק וריב תמוז; (בכל העולם) חוקת-בלק, ריב תמוז, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בלק

עיקרה של הפרשה לפי פשוטו של מקרא הוא הברכות שברך בלעם את ישראל (שהן ברכות נעלות ביותר), ויתר על כן: ברכות אלו כוללות גם את נבואתו על „אחרית הימים”, ובפרט – כמו שמאריך הרמב”ם בספרו יד החזקה⁸ ש„נבא בשני המשיחים במשיח הראשון שהוא דוד . . ובמשיח האחרון” –

וא”כ, איזו שייכות יש בין ברכות ונבואות אלו לבלק, ששנא את בני ישראל וביקש להרע להם? הלא בלק לא ה’ אלא סיבה חיצונית למשוך את בלעם לכל זה.

ב. לכאורה ה’ אפשר ליישב (את השאלה הא’), שזהו ע”ד הדין האמור בענין האיסור להזכיר שם עבודה זרה „ושם אלקים אחרים לא תזכירו גו”⁹) – אשר „כל עבודת כוכבים הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה”¹⁰; ועד”ז הוא בנדון דידן, שהאיסור „דלא מסקינן בשמייהו (דרשעים)” אינו חל על שם הכתוב בתורה.¹¹

(7) פרשתנו כד, יד.

(8) הל’ מלכים פי”א ה”א.

(9) משפטים כג, יג. מכילתא (ופרש”י) שם.

סנהדרין סג, ב.

(10) סנהדרין שם.

(11) כ”כ החיד”א בשו”ת יוסף אומץ סי’ יא (הובא בשד”ח כללים מע’ הרי”ש כלל מא. ושם הביא מס’ נחמד למראה דמתוספות (יומא שם. כתובות קד, ב) לא משמע כן, ע”ש). וראה לקמן הערה 47.

א. כבר נתבאר כמה וכמה פעמים: בענין שמות הפרשיות, שכיון ששם כל פרשה נקבע ע”פ מנהג ישראל, ומנהג ישראל תורה היא, הרי זהו שמה של הפרשה ע”פ התורה.

ולפי זה קשה להבין בפרשתנו: איתא בגמרא², שלא יקרא איש את בנו בשמו של רשע („שם רשעים ירקב” . . דלא מסקינן בשמייהו”) – ואינו מובן: כיצד זה קבעו לקרוא פרשה בתורה בשם „בלק”⁴, שהי’ אדם רשע, עד שאמרו עליו חז”ל⁵ ששנאתו לישראל היתה „יותר מכל שונאים”?

ואין לתרץ ששם זה ניתן מחוסר ברירה, מאחר שהפרשה מוכרחה להקרא על שם התחלתה – דאזרבא, לפי זה קשה בעיקר הענין, מדוע אין הפרשה נקראת על שם התיבה שבתחילתה, „וירא”, ע”ד וירא (בקמ”ץ), ויצא וכיוצא בהן.

גם צריך להבין: שם הפרשה (כשמו של כל דבר בלשון הקודש⁶) מבטא את תוכן הפרשה – ובנדון דידן רוב הפרשה עוסקת בעניני ונבואות בלעם; וגם מצד תוכן הדברים וחשיבותם, הרי

(1) ראה לקו”ש ח”ה ע’ 57 ואילך. וש”נ.

(2) יומא לה, ב ובפרש”י שם.

(3) משלי י, ז.

(4) ראה בארוכה ע”ד שם „קרח” – לקו”ש

ח”ח ע’ 114 ואילך. לקו”ש ח”ה ע’ 187 ואילך.

שיחת ש”פ קורח תש”מ.

(5) תנחומא פרשתנו ב.

(6) שער היחוד והאמונה פ”א.

ועל כרחק צריך לחלק ולומר, דלפי בעלי התוספות, הא דמותר להזכיר שם ע"ז הכתוב בתורה הוא דוקא לענין הזכרה בעלמא, כשאין בדבר צורך (חשיבות); אבל הזכרה לצורך (כגון „המתן לי בצד ע"ז פלונית") שבזה „נותן בה ממשות"18 אסורה גם בע"ז הכתובה בתורה"19.

ועפ"ז קשה יותר: כיצד זה קבעו את השם „בלק" כשמה של פרשה בתורה, שזהו בודאי ענין של חשיבות, ובפרט שע"ז נעשה השם נצחי (שהרי התורה היא נצחית)?

ג. ויובן בהקדים הביאור בתיריץ בעלי התוס' הנ"ל – שהאיסור להזכיר שם ע"ז הוא „דוקא לאדם אבל לא להקב"ה", דלכאורה תמוה:

מאחר שטעם האיסור הוא (כנ"ל) כדי שלא להוסיף ע"ז ממשות בע"ז – למאי נפקא מינה אם זהו ע"ז בשר ודם או ע"ז הקב"ה? ואדרבה, לכאורה דיבורו של הקב"ה נותן תוקף לדבר ביתר שאת מדיבורו של אדם, וע"ד

ד' דע"ז הכתובה בתורה „ודאי נתבטלה", וכש"כ לטעם הזה (שהובא ביערות דבש ח"ב דרוש שני) שע"ז הכתובה בתורה יש להם צד קדושה (ע"ש), לכאורה אין מקום לקושייתם.

18) עיין הקס"ד דהרא"ש, ל' הטור יו"ד סקמ"ז וכפ"י הדרישה ובט"ז שם שכתב: ורבותא זו יותר פשיטא. ולהעיר ממנ"ח (מצוה פו) דהא דלוקין רק בנודר ומקיים כי זו הזכרה שהיא כבוד להע"ז ולכן הוא לאו גמור.

19) דהאם כשביל שהוזכר שם ע"ז בתורה מותר ליתן בה ממשות?! והא שלא נמצא חילוק זה בפוסקים, י"ל משום דס"ל הטעם דכבר נתבטלה, או ע"ד לקמן הערה 48.

אלא שעדיין צריך להבין: ביאור זה אינו אלא שלילת האיסור, שבשם רשע הכתוב בתורה ליכא איסור, אבל אין בכך כל טעם חיובי לנקוט שם זה – ומדוע אפוא נבחר דוקא שם (רשע) זה, „בלק"12?

ובפרט קשה לפי דעת בעלי התוספות, שהקשו על הפסוק 13 „דבר אל בני ישראל ג' ויחנו ג' לפני בעל צפון" – „האיך אמר לו שיחנו על הים לפני בעל צפון והא אמרינן¹⁰ אסור לאדם לומר לחבירו המתן לי בצד ע"ז פלונית" – ותירצו, שהאיסור הוא „דוקא לאדם", ולא להקב"ה¹⁴,

דלכאורה תמוה (וכמו שהקשו האחרונים¹⁵): הלא הדין הוא שאף ל„אדם" מותר להזכיר שם ע"ז הכתוב בתורה¹⁶, כנ"ל¹⁷?

12) ראה ע"ד לקו"ש ח"ה ע' 310-11 (לענין שם „תמוז").

13) בשלח יד, ב.

14) כ"ה בדעת זקנים (בתי הא'). ובתוס' הדר זקנים נשאר בצ"ע.

15) אור שמח הל' ע"ז פ"ה הי"א. הגהות הרי"פ פערלא לתוס' הדר זקנים (נדפסו בחומשים „מקראות גדולות" הוצאת שולזינגער, כרך ששי).

16) וביותר תמוה, שהרי דין זה (דאם כתובה בתורה מותר) בסנהדרין שם, הוא בהמשך להדין שהובא בבעה"ת שם דאסור לאדם לומר לחבירו המתן לי כו'.

17) עפמ"ש בשאילתות (נעתק לקמן הערה 24) דכל ההיתר הוא לאחרי שהוזכרה בתורה (דהתורה הוציאתה מכלל האיסור) – אפ"ל שקושייתם היא משום שעדיין לא נאמר „בעל צפון" בתורה, וזה גופא היא שאלתם – איך אמר כן הקב"ה (ובמילא נכתב כן בתורה)? וע"ז מתרצים שאצל הקב"ה לא שייך מלכתחילה האיסור.

אבל לפי טעם היראים (שהובא לקמן סעיף

אינו מובן: הא מנלן – מנין ההוכחה ש„כיון שהתורה הזכירה” הרי זה „ודאי” ש„נתבטלה”²⁵?

ויתירה מזו: מצינו שמות ע"ז מסויימים שהוזכרו בתורה ולא נתבטלו²⁶, ולדוגמא: הע"ז ד„בעל פעור”, דאע"פ שהיא אמורה בתורה (ונזכרת בפרשתנו²⁷) לא נתבטלה²⁸.

ויש לומר, שהפשט בדברי היראים הוא, שהע"ז „ודאי נתבטלה” אצל אדם זה (שהרי רצונו האמיתי²⁹ של כל אחד מישראל הוא לקיים את כל ציוויי התורה) המזכיר את שמה:

כשם שהזכרת עניני (ושמות) ע"ז בתורה הרי היא על מנת לבטא את היותם אפס והבל, אשר אין בהם מועיל³⁰ ואין בהם ממש, את שקריותם, ואת טעותם של עובדיהם

– להביע ולהדגיש כיצד לא הועילה הע"ז לעובדי' (ע"ד „אבדת עם כמוש”³¹); או שכאשר עבדו ישראל ע"ז הביא הדבר עליהם עונש (כמסופר בסוף פרשתנו, שענין „ויצמד ישראל

מאמר חז"ל²⁰ – דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה?

ובהשקפה ראשונה יש מקום לפרש בכוונת בעלי התוס', שלגבי הקב"ה אין שייכת כלל מציאות של איסור (כדוגמא שהביאו בעלי התוס' מזה ש„הקב"ה יושב ודן את כל העולם אפילו בשבת כו' אף על פי שלישראל אסור”) – אבל אין זה מחוור כלל, שהרי אמרו חז"ל²¹ (על הפסוק²² „מגיד דבריו ליעקב גו'”) „מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור”.

ובהכרח לבאר הפשט בתירוץ התוס', שלגבי הקב"ה אין שייך טעם האיסור²³ דהזכרת שם ע"ז.

ד. ויש לבאר זאת ע"פ הסבר ה„יראים”²⁴ על כך ש„עבודת כוכבים הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה” – „כיון שהתורה הזכירה ודאי נתבטלה”; וממילא אין כל טעם מעיקרא לאסור את הזכרת שמה.

אלא שבלימוד בפשטות, טעם זה

(20) ב"ר פמ"ד, כב. ועוד.

(21) שמו"ר פ"ל, ט.

(22) תהלים קמו, יט.

(23) ראה שמו"ר שם גבי איסור שבת. וראה

לקו"ש ח"א ע' 68 ואילך. ושו"נ.

(24) סי' עה (בהשלם – סי' רמה. ובשינוי לשון).

בשאלות יתרו (סוף שאלתא נב) כתב „הואיל ומשתרי למקרי' בתורה אישתרי”, היינו להתורה הוציאתה מכלל האיסור. וראה גם המשך לשון היראים שם ובתועפת ראם שם (אבל ראה לקמן בפנים). לבוש יו"ד סקמ"ז ס"ד. ולהעיר שמתוד"ה שלא (סנהדרין שם) משמע דלא כהיראים, שהרי כתבו דגם ע"ז הכתובה בתורה „לנדור ולקיים אסור” (אבל עפמ"ש לקמן בפנים י"ל דכה"ג גם ההיראים, כי באופן זה מוכח שהע"ז לא נתבטלה אצלו).

(25) אלא שבזה י"ל שהוא מכיון ד„מה שהוא

עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור” (כנ"ל).

(26) כמו שהקשה בשו"ת חות יאיר סי' א (השגה י"א וי"ב).

(27) כה, ג. שם, ה.

(28) ראה משנה סנהדרין (ב, ב) „הפוער עצמו לבעל פעור”. ושם (סד, א) מנעשה בפועל.

ולהעיר מיהושע כב, יז. תוד"ה מפני סוטה יד, א. ספרי פינחס כה, יג. סנהדרין פב, ב. וראה אוה"ת משפטים ע' ארטו ואילך. לקו"ש ח"ד ע' 1327. ח"יה ע' 297-8. וש"נ.

(29) רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

(30) ירמ"י טז, יט.

(31) חוקת כא, כט.

„מותר להתלוצץ בע"ז³⁸” – לפי שהזכרת שם ע"ז באופן זה מביאה היפך החשיבות להע"ז, ואדרבה – בזה מבזים את הע"ז.

ה. עפ"ז יובנו גם דברי בעלי התוס', שאיסור הזכרת שם ע"ז הוא „דוקא לאדם אבל לא להקב"ה":

כשאדם מזכיר שם ע"ז, הרי רצונו הוא להזכירה (ובפרט כשהיא הזכרה לצורך³⁹) ובזה הרי הוא מחשיב את הע"ז; אבל מצד הקב"ה הרי אין שום מקום ח"ו לטעות בע"ז,

ואדרבה, כאשר ה' אלקים אמת מזכיר שם ע"ז (או כשהדבר כתוב בתורת אמת), הרי „תוכן" הזכרה זו גופא הוא ביטול הע"ז, דדיבור וגילוי האמת מבטל ושולל אפילו את הקא"סלקא-דעתך לשקר של ע"ז.

[וי"ל דמהאי טעמא נבחר הסימן ד„לפני בעל צפון" דוקא – דלכאורה: הן אמת ש„ודאי נתבטלה", אבל עדיין יש לשאול, דעכ"פ אין זה בגדר לשון נקי? – אלא שטעם הדבר הוא, שבזה גופא נתגלה ונתבטל השקר דבעל צפון, ובמילא נתבטלה גם הטעות שגרם שקר הע"ז לפני כן – בעולם⁴⁰].

ועד"ז הוא באדם מישראל: כאשר מזכיר שם ע"ז (הכתובה בתורה) באופן

לבעל פעור³² הביא מגפה על בני ישראל³³ וכיו"ב³⁴ –

ונמצא, שהזכרת שם ע"ז בתורה מביאה להיפך החשיבות ולביטול החשיבות של הע"ז, ואדרבה – הדבר מדגיש את השקר של הע"ז,

הנה עד"ז הוא בישראל: כאשר אדם מישראל מזכיר שם ע"ז הכתוב בתורה – הרי זה בהתוכן כפי שהוא כתוב בתורה – היפך החשיבות והממשות של הע"ז; וע"ז כזו (שכבר גילתה התורה והראתה בבירור שאין בה ממש) „ודאי נתבטלה" אצל³⁵, וממילא (כהמשך דברי היראים) – „מאותה טעם שהתורה מזכרת אותה – להדגיש את אפסיותה) אנו רשאים להזכירה³⁶.”

ויש לומר, שזהו ע"ד ומעין הדין³⁷

(32) כה, ג.

(33) ראה פינחס כה, יח: המגפה על דבר פעור.

(34) וראה גם הדוגמאות שהובאו בגמרא (סנהדרין שם. טושו"ע יו"ד שם) – „כרע בל קורט נבו" (ישעי' מו, א), „העורכים לגד שולחן" (שם סה, יא. וממשיך (שם, יב) „ומניתי אתכם לחרב גוי"”.

(35) ולהעיר מלבוש יו"ד שם (ס"ה) ד„מותר לומר לגוי אלקיך יהי' בעזרך .. שאין זה אלא דרך התלוצצות בעלמא". וראה לקמן בפנים ובהערה 37.

(36) עפ"ז יומתק הא שבטושו"ע יו"ד שם לא כתבו (רק) „כמו בל נבו גד" (ע"ד לשון הרמב"ם הל' ע"ז ספ"ה), כ"א העתיקו הכתובים שבהם נזכרו שמות אלה – לרמו, שההיתר להזכירם הוא מפני שאופן הזכרתם הוא כמו שנזכרו בתורה (ששם מודגש ביטולם, כנ"ל הערה 34).

(37) סנהדרין שם. טושו"ע שם ס"ה. – וע"פ המבואר בפנים יומתק הא שב' הדינים (דמותר להזכיר ע"ז הכתובה בתורה, ומותר להתלוצץ בע"ז) באים בהמשך זל"ז.

(38) כ"ה בכמה דפוסים ראשונים דהטור שלא שלטה בהם הביקורת. ובדפוסים מאוחרים (דפוסים שו"ע) ששלטה בהם הביקורת, „באלילים" (ובטור: באלילים האלו).

(39) שנותן בה ממשות, כנ"ל סעיף ב.

(40) כמו שהוא (גם) בפשטות, דהא שציוה „ויחננו גוי לפני בעל צפון" ה"י, כ"ד להשתנות .. משגיא לגויים ויאבדם" (פרש"י בשלח שם).

ולכן אין בו כל סתירה לענין „שם רשעים ירקב“, שהרי אדרבה – הזכרה כזאת אך מוסיפה בגנאי⁴⁷ וברקב של שם הרשע;

עד"ז הוא גם בנוגע לקריאת הפרשה בשם בלק; כאשר בני ישראל קוראים פרשה בתורה בשם „בלק“, הרי כוונתם בזה היא ל„בלק“ כפי שהוא אמור בתורה, שזהו זכרון (לא לשם זכרון, אלא אדרבה) הבא להדגיש את הגנאי של בלק⁴⁸.

ז. בעומק יותר:

אצל בלק מצינו, שלא זו בלבד שהופרה מחשבתו הרעה (ע"ד ענין ביטול ע"ז), אלא יתירה מזו: שכירתו את בלעם הביאה הוספה לישראל – שיתברכו בכרכות נעלות ביותר – והרי זו מעלה יתירה על מה שנפעל ע"י ביטול ע"ז:

בעת ביטול ע"ז, הנה מאחר שהע"ז עצמה היא „כפירה באחדותו“⁴⁹, בהכרח שתתבטל לגמרי⁵⁰.

משא"כ במעשה בלק, הביאה רשעותו, ושנאתו כלפי בני ישראל

שהיא כתובה בתורה⁴¹ – הרי בזה הוא מזכיר ומדגיש את ביטולה של הע"ז.

ובזה יש לבאר את המסופר בגמרא⁴⁰ על א' האמוראים שהזכיר שם ע"ז, והסביר שיש היתר בדבר מאחר ששם זה כתוב בתורה, דלכאורה: למה לו להזכיר שם ע"ז, אף אם הדבר מותר, אם אין בזה כל תועלת ותכלית?

אלא ההסברה בזה היא כנ"ל: אמורא זה, שכל ענינו הי' תורה, ראה מצב⁴² בעולם⁴³ (בקעה מצא⁴⁴) הדורש את ביטול הע"ז, ובאופן זה אין זה היתר בלבד („ומותר להזכיר“), אלא יש תועלת וצורך בזה – ההזכרה דיד' היא ע"ד ההזכרה של תורה⁴⁵ – ביטול הע"ז, כנ"ל.

ו. וי"ל שעד"ז הוא גם מה שהפרשה נקראת בשם „בלק“ (אע"פ ש„לא מסקינן בשמייהו“):

כשם שסיפור התורה אודות בלק מטרתו לבטא ולהדגיש כיצד הופרה מחשבתו הרעה „לכה נא ארה לי את העם הזה גו' אולי אוכל נכה בו גו'“⁴⁶,

(41) היינו שמודגש באמירתו שהו"ע הכתוב בתורה; משא"כ הזכרת שם ע"ז סתם כשהיא לצורך, הרי אדרבה, נותן בה ממשות ואסור גם אם כתובה בתורה (לדעת בעה"ת, כנ"ל סעיף ב). (42) וכן הי' כשבאו לפני בעל צפון שטעו המצרים שיעכב וכו' – ולכן הוצרך להזכירו כדי לבטלו. (43) ע"ד שלפני פורים צ"ל זכירת עמלק בכדי להזכיר מוחה תמחה את זכר עמלק, וראה לקמן הערה 48.

(44) עירובין ו, א. וש"נ.

(45) ובפרט שהשם ע"ז שהזכיר הי' ע"ש הכתוב „כרע כל קורס נבו“, שבזה „שב לצחוק על הפסילים“ (ר"ד ומצו"ד ישעי' שם).

(46) פירשנו כב, ו.

(47) ראה יומא שם (ושם ע"א במשנה). וראה מגילה ספ"ג (כה, סע"ב) „האי מאן דסנאי שומעני שרי לי לבוזי“י. ולהעיר שדין זה בא בהמשך להדין דליצנותא דע"ז שריא.

(48) ע"ד משנת' (לקו"ש ח"ד ע' 91) ד„זכור את אשר עשה לך עמלק“ אינו סתירה, לתמחה את זכר עמלק, כי ענינה זכירה לשם מחיית זכרו, ע"ש.

(49) תניא פכ"ב. פכ"ד.

(50) כי גם הניצוצות קדושה המלוכשים בגקה"ט הם כתכלית ההעלם, עד שנחשך אורם (המשך תער"ב פרק שעד. סה"מ עת"ר ע' קג), ע"ד חתיכה נעשה נבילה (ד"ה ויגדלו הנערים תרס"ה).

לבני ישראל, כמ"ש⁵⁵, והיו מלכים
אומניך ושרותיהם מיניקותיך";

ולכן בא הדבר בנבואת בלעם,
שכן זהו גם ענינה של נבואה זו –
שתוקף זה גופא (כח נבואתו) שבו
רצה בלק לפעול, "לכה נא ארה לי
גוי", הוכרח בלעם לנצלו כדי לברך את
בני ישראל⁵⁶.

ולכן זהו חלק מפרשת "בלק"⁵⁷,
והשלימות בזה, ועמדו⁵⁸ זרים ורעו
צאנכם ובני נכר אכריכם וכורמיכם
ואתם כוהני ה' תקראו גוי' מלאכתם
נעשית ע"י אחרים⁵⁹ – תהי' בגאולה
האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,
בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ בלק תשכ"ד)

55) ישעי' מט, כג.

56) ע"פ המבואר בפנים יובן הא שהרמב"ם
(הל' מלכים שם) מדגיש, אף בפרשת בלעם נאמר
ושם נבא כו" (וראה לקו"ש הנ"ל הערה 23,
74). ולהעיר מברכות (יב, ב): בקשו לקבוע פרשת
בלק בק"ש.

57) הטעם שהסדרה נקראת ע"ש בלק דוקא,
ולא ע"ש בלעם (ויתחיל הסדרה: ויִקְרָא בלעם ע"י
בלק כי ראה בלק בן גוי' – או כיו"ב) – נת' בשיחת
ש"פ בלק תשל"ג (עפ"מש"נ בהפטורה (מיכה ו,
ה) "מה יענן בלק . . . (ורק) ענה אותו בלעם").

לכאורה ה' אפ"ל – כיון שבלעם אין לו חלק
לעוה"ב (סנה"א פ"א מ"ב) לא רצו לאסוקי בשמו
– אבל אינו, כי הפי' שם דאפילו בלעם אין לו
חלק לעוה"ב ומכ"ש בלק (ראה פיה"מ שם וכו').
58) ישעי' סא, ה'ז. ברכות (לה, ב). וראה
רמב"ם הל' תשובה ספ"ט וסוף הל' מלכים (ודס'
הרמב"ם בכלל) שאז יהיו בני' פנוין בתורה כו'
ומלאה הארץ דעה גו'.

59) קרוב לומר שזהו שינוי הביקורת וצ"ל:
ארה. וכן לקמן שם. – וראה זכר' ח, כג: מכל
לשונות הגוים. שבת לב, ב ופרש"י שם.

(* ראה גם לקו"ש חכ"ח ע' 274. המו"ל.

שמחמתה שכר את בלעם לשם, "לכה נא
ארה לי גוי", סיוע והוספה⁵¹ לישראל
(ברכות נעלות ביותר)⁵².

171

וזהו גם מה שהפרשה נקראת בשם
"בלק", לפי שעל ידו (וע"י שכירתו את
בלעם) הגיע ובא יתרון לישראל.

ח. וי"ל שזהו גם אחד הביאורים
בזה שנבואות בלעם הן מן הנבואות
בחומש⁵³ המדברות (באופן גלוי) על
"אחרית הימים" (והנבואה על המשיח
מובאת להלכה ברמב"ם⁵⁴, כנ"ל סעיף
א) –

כיון שאחד הענינים העיקריים
שיתחדשו, "באחרית הימים" הוא תיקון
כל אומות העולם באופן כזה, אשר
במקום שינצלו את תקפן לשלוט בבני
ישראל, ינצלו תוקף זה גופא כדי לסייע

51) וי"ל שהוא ע"ד שע"י השור שהקריבו
נביאי הבעל לבעל – בטלה עבודת הבעל ויתרה
מזה שעובדי הבעל אמרו אח"כ ב' פעמים ה' הוא
האלקים (מ"א יח, לט. וראה ארה"ת שם שב"פ
ה' הוא האלקים" ה"ע התשובה. וראה לקו"ש
ח"א ע' 186).

52) ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 121 (בפי'
ענין הנסיון), ע"ד הנס דג' (וי"ב) תמוז*, שגם
המנגדים גופא (וע"י התוקף שלהם) הוכרחו
לסייע בהשחרור והגאולה.

53) ראה ויחי מט, א. ת"א ורש"י שם, י. ועוד.
54) כי זה שהביא שם מש"נ (נצבים ל, ג)
"ושב היא גוי", וכן (שם הלכה ב) "אף בערי
מקלט הוא אומר כו" – הרי הוא ע"ד כללות
ענין הגאולה, משא"כ בנבואת בלעם אומר כו"כ
פרטים, כמפורט ברמב"ם שם. וראה בארוכה
לקו"ש ח"ח ע' 271 ואילך.

(* ולהעיר שבשנה זו (תשמ"א) חל ג' תמוז
בשבוע ד' בלק, וי"ב י"ג תמוז מתברכים מש"פ
בלק.